

30 ANYS DEL GRUP D'ESTUDI DE LLENGÜES AMENAÇADES

M. Carme JUNYENT
Universitat de Barcelona
Mònica BARRIERAS ANGÀS
Universitat de Barcelona
Pere COMELLAS CASANOVA
Universitat de Barcelona

INTRODUCCIÓ

L'any 1992 és considerat generalment com un moment clau en l'estudi dels processos de substitució lingüística. Tret d'alguns treballs de Fishman sobre els aspectes sociològics i de Nancy Dorian sobre els aspectes lingüístics, i d'altres articles esporàdics, la mort de les llengües era un fenomen que fins aleshores havia preocupat molt poc els lingüistes. L'any 1992, però, conflueixen una sèrie d'esdeveniments entre els quals un congrés al Canadà i un altre als Estats Units en els quals la mort de les llengües és un àmbit temàtic preferent; la publicació de les actes d'un congrés sobre llengües amenaçades que havia organitzat la Universitat de Colònia i, molt especialment, un monogràfic de la revista *Language* dedicat a les llengües amenaçades. En aquest context, l'octubre de 1992 vam crear el Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA) amb l'objectiu de promoure la recerca i el coneixement de llengües sense tradició en el nostre àmbit acadèmic.

Des de l'inici hi va haver dues línies fonamentals de recerca: la tipologia lingüística i la sociolingüística, i aquestes línies s'han mantingut, per bé que el canvi demolingüístic que va tenir lloc a Catalunya —sobretot en la primera dècada del segle XXI, però que ja s'havia iniciat a les darreries del XX— va marcar una nova orientació que, en un principi, no havíem previst: les llengües de la immigració.

Durant la dècada dels noranta el percentatge de nouvinguts era baix però significatiu en determinades comarques on ja començaven a ser una realitat molt visible: l'Empordà, la Selva, el Maresme, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell i Osona en serien dels casos més evidents. En aquell moment, tant els Serveis Educatius com el Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) van començar a demanar-nos informació per saber com eren les llengües que estaven arribant i vam començar a fer xerrades informatives sobre aquesta diversitat. Una de les primeres coses que vam detectar va ser la simplificació en el tractament de les llengües dels nouvinguts: com si no tinguéssim l'experiència de ser

considerats castellanoparlants per defecte cada cop que sortíem a l'estranger, aquí vam començar a donar per suposat que la llengua d'una determinada persona era l'oficial del seu país d'origen. Així, tots els marroquins es consideraven parlants d'àrab; tots els hispanoamericans, de castellà; els paquistanesos, d'urdú, etc. Tot plegat ens va fer pensar que era urgent fer un inventari lingüístic, saber quines llengües parlaven en realitat els nousvinguts, i així vam començar el banc de dades de les llengües dels catalans, que a hores d'ara supera les tres-centes.

RECERCA

El coneixement aproximat de la diversitat lingüística a Catalunya ens va portar de bon començament a l'estudi de les característiques lingüístiques. Vam començar a col·laborar amb el Gabinet d'Assessorament Lingüístic per a la Immigració (GALI) de la Universitat de Girona (UdG), que va ser pioner a Catalunya en l'estudi de llengua i salut, i també en l'anàlisi d'interferències lingüístiques de les llengües més parlades a Catalunya (amazic, wòlof, soninké, xinès, etc.). A partir d'aquí vam engegar una sèrie de projectes sobre actituds lingüístiques i també sobre la incorporació del coneixement que aporten els alumnes a les escoles.

En l'àmbit de les actituds, vam treballar en la recepció del català en la població nousvinguda. En els anys en què ens vam dedicar a cercar les llengües dels catalans, ens vam adonar d'un fenomen prou freqüent en parlants de llengües subordinades: acostumaven a establir una simetria entre la seva primera llengua i la llengua oficial del seu país amb el català i el castellà. Aquesta identificació, que vam anomenar *efecte mirall*, tenia implicacions —sovint positives— tant per a la primera llengua com per al català, atès que per a molts era un estímul per aprendre català però sobretot portava a reflexionar sobre la situació de la pròpia llengua. Quan vam començar l'inventari vam constatar que moltes persones s'avergonyien de la pròpia llengua i era molt difícil que manifestessin ser-ne parlants. De fet, encara ara molts locutors de llengües amb molts parlants (bengalí —entre les deu llengües més parlades del món—, panjabi, quítxua, ioruba, etc.) parlen de les seves llengües com a «dialectes» en el sentit de «subllengües».

Uns quants dels nostres informants van fer explícit el canvi de percepció de la seva llengua: de considerar-la inferior, restringida a usos privats, no apta, a elevar-la a una situació d'igualtat amb les llengües oficials i de prestigi. Vam trobar diferents casos també de persones que havien començat a estudiar la llengua dels avis que ja no els havien transmès. Un altre dels fenòmens que vam observar va ser fins a quin punt funcionava l'equació «parles català, ets català», més enllà del fenotip, la religió o altres elements que en altres casos han portat afegida la categorització com a «estranger».

La identificació de la llengua amb la «nacionalitat sense papers» mostrava inevitablement l'altra cara de la moneda, especialment en la gent jove. Persones que han après català i, en canvi, no aconseguen que els en parlin. Els nostres informants parlaven sovint de la frustració que els generava, després d'haver fet l'esforç d'aprendre la llen-

gua, no aconseguir fer-la servir en la seva vida quotidiana. Alguns ho relacionaven amb el racisme, una manera subtil de dir-los que no eren d'aquí fins i tot en els casos en què es tractava de nascuts aquí o adoptats per famílies catalanes.

Justament aquesta queixa ens va dur també a analitzar les motivacions de les persones que canvien de llengua davant d'un desconegut. El projecte que vam dissenyar va quedar truncat per manca de finançament però, amb els testimonis que vam obtenir, es fa difícil parlar d'un comportament fruit d'una reflexió o una ideologia. El canvi de llengua a favor del castellà davant de persones que, per les raons que sigui, se suposen estrangeres, sembla més aviat una conducta consuetudinària que, d'altra banda, s'identifica en els parlants de moltes llengües subordinades, ja sigui per la repressió patida que porta a una pràctica d'evitació, ja sigui per la mateixa incomprensió del fet que algú s'interessi per una llengua subordinada. Al capdavant, és el que fem la majoria quan estudiem llengües estrangeres, no ens entretenim amb llengües amb (suposat) poc rendiment econòmic i, en canvi, aprenem preferentment llengües dominants (anglès, alemany, francès, italià, portuguès i, darrerament, xinès i japonès).

Després de fer recerca sobre les actituds i comportaments lingüístics, vam començar un projecte per conèixer la recepció d'aquestes llengües a l'escola. Les múltiples activitats que hem dut a terme amb alumnes de primària i secundària ens havien mostrat el gran potencial que aporta als alumnes el coneixement de les llengües més diverses. Diferents activitats sobre parentiu lingüístic, manlleus, categorització i d'altres ens portaven generalment a constatar relacions poc evidents entre llengües (català-panjabi, wòlof-fang, tagal-indonesi, etc.); aportacions d'altres cultures, a vegades les dels estudiants, que s'atribuïen a llengües dominants i que en realitat venen de llengües que no es tenen gaire en compte («raqueta» de l'àrab, «robot» del txec, «quiosc» del turc, etc.); i maneres d'explicar el món alternatives com ara els sistemes numerals o els termes de parentiu (hi ha llengües en què els nostres termes per a «oncle» i «tia» corresponen a molts termes diferents segons si es tracta del germà gran del pare, el germà gran de la mare, el germà petit del pare, el germà petit de la mare, la germana gran del pare, la germana gran de la mare, la germana petita del pare, la germana petita de la mare; en alguns casos també trobem termes diferents per als cònjuges de cadascun).

Aquestes experiències ens van dur a indagar com s'aprofitava aquest coneixement a les escoles i vam dur a terme el projecte *El rol de les llengües dels alumnes a l'escola*. Per a la realització d'aquest projecte, vam triar una comarca —l'Anoia— i vam passar aquestes a tots els alumnes de secundària, professors de secundària, directors de primària i secundària, etc. També vam fer entrevistes a equips de llengua i cohesió social (LIC), regidors de cultura i ensenyament de tots els pobles amb escola, membres de les associacions de pares i, en fi, tothom que estigués implicat en la qüestió. Vam triar l'Anoia com a comarca amb característiques socioeconòmiques molt diverses: nuclis de població industrialitzats, zones rurals, municipis molt petits i d'altres que havien crescut sobtadament en moments diferents, etc. Si bé els resultats obtinguts en la majoria de col·lectius permetien treure conclusions amb una certa seguretat, els resultats amb als professors de secundària van ser molt desconcertants. El desconeixement de les llengües dels alumnes era generalitzat, però ens vam trobar amb casos en què, en un mateix centre, un professor de matemàtiques era capaç d'enumerar vint llengües dels alumnes i un professor d'an-

glès responia «català, castellà i marroquí». Vam atribuir aquestes divergències al fet que a l'Anoia la immigració era un fenomen encara recent i que encara no s'havia fet prou formació als docents. Per contrastar aquesta hipòtesi, vam escollir una altra comarca —la Selva— on la immigració havia arribat abans i s'hi havia fet formació. Vam passar la mateixa enquesta que a l'Anoia a tots els docents de tots els instituts públics de la comarca. Els resultats a la Selva van ser tan desconcertants com els de l'Anoia i l'anàlisi permet concloure tant que la formació realitzada no devia ser la més adequada com que, en general, no s'havia demanat als alumnes quines llengües parlaven. La publicació de la recerca a l'Anoia va merèixer el premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística.

Després d'aquest projecte vam voler indagar sobre la transmissió familiar d'aquestes llengües. Vam fer un projecte amb alumnes d'origen romanès i amazic d'instituts del Berguedà i el Montsià. El resultat confirmava a grans trets un fet conegut per la sociolingüística catalana: la xarxa social és un factor essencial en l'adquisició del català com a llengua d'identificació. També vam fer una recerca en la comunitat filipina. En aquest cas vam observar una tendència a la substitució de les llengües locals per l'anglès, excepte en els casos en què hi havia membres d'almenys tres generacions de la mateixa família o, també, alguns casos de transmissió del tagal (llengua oficial) en detriment de la llengua familiar. Aquest comportament de comunitats lingüístiques minoritzades a la diàspora, en el sentit de prioritzar en la transmissió la llengua dominant al seu lloc d'origen i no la familiar, s'observa en diferents orígens i mereixeria una recerca específica.

El projecte en què estem treballant actualment, per bé que sense finançament, és l'anàlisi dels llibres de text de llengua, literatura i coneixement del medi. Hem iniciat el buidatge de manuals publicats des dels darrers anys noranta i fins a l'actualitat per comprovar fins a quin punt s'han adaptat a la nova realitat lingüística dels centres. Amb els que hem pogut analitzar fins ara, no hem detectat cap canvi que reflecteixi d'una manera o d'una altra el 16 % de població nascuda a l'estranger o les llengües d'origen dels nascuts aquí amb orígens diversos.

A banda dels projectes propis, el GELA ha col·laborat amb altres investigadors i institucions en projectes de recerca. Els anys noranta vam iniciar la col·laboració amb el GALI, dirigit per Lluïsa Gràcia, de la Universitat de Girona. Des de 1999 fins a 2008 vam organitzar, en col·laboració amb professors del Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS), els Cursos de tipologia de les llengües ameríndies. Fruit d'aquesta col·laboració, diversos membres del GELA van participar en projectes de descripció de llengües i vam poder iniciar de manera regular la recerca de camp, que era un dels objectius fundacionals del GELA. Aquesta i altres col·laboracions han tingut com a resultat un bon nombre de tesis i treballs de fi de grau. Entre les tesis destaquem les descripcions del búlgar i del saamaka (crioll de Surinam i Guaiana Francesa) en l'àmbit de la tipologia, i la política lingüística del nuosu de la Xina i el tàtar de Crimea. La col·laboració amb altres universitats i centres de recerca va aconsellar aprofundir en aquests tipus de treball i, amb aquest objectiu, el 2017 vam crear el Grup de Lingüistes per la Diversitat (GLiDi), els investigadors del qual es dediquen fonamentalment a la descripció de llengües.

També hem col·laborat amb un equip de la Universitat de Kioto, en un projecte sobre la territorialitat lingüística que va culminar en una jornada a la Universitat de Barcelona

on van participar especialistes de les universitats japoneses de Niho, Sagoya i Sofia, a més de la de Kioto.

Durant els anys 2016-2018 vam col·laborar amb la Smithsonian Institution en el projecte Sustaining Minoritized Languages in Europe, un projecte que va portar a Barcelona més de trenta especialistes en llengües subordinades d'Europa i que va tenir com a resultat l'anàlisi de diversos projectes de revitalització en gallec, irlandès, griko, occità, sòrab i frisó. A partir d'aquesta col·laboració, estem pendents de l'aprovació d'un projecte sobre la transmissió del català al Baix Llobregat.

A més de múltiples jornades, hem organitzat dos congressos internacionals: el VI Congrés Internacional de Lingüística General (2006) i, en col·laboració amb la Universitat d'Indiana i la Universitat de Vic Central de Catalunya, el I Congrés Internacional de Revitalització de Llengües Indígenes i Minoritzades, que el 2022 ha celebrat la tercera edició a les universitats de Girona i Perpinyà.

DIVULGACIÓ

Tot i que el GELA va néixer com un grup de recerca, la demanda social i la pròpia vocació ens va portar a desenvolupar nombroses tasques de divulgació. A finals dels anys noranta vam publicar la *Carpeta de la Diversitat Lingüística* finançada per la Comunitat Europea. Aquesta carpeta contenia materials per explicar la diversitat lingüística a alumnes dels tres cicles de primària, d'ESO i de Batxillerat. Un dels materials complementaris era la Gimcana de les Llengües, un joc fàcilment adaptable a diferents formats i nivells de coneixement. Durant la temporada 97-98 vam fer la Gimcana de les Llengües al programa *El suplement* de Catalunya Ràdio, on va tenir una gran participació. Posteriorment, la vam proposar com una activitat municipal a Masquefa amb motiu de l'Any Europeu de les Llengües. Hi van participar prop de 1.400 persones de totes les edats en un municipi que aleshores tenia uns 6.000 habitants. A partir d'aquí, la Gimcana de les Llengües va ser una activitat que es va realitzar en molts llocs diferents, també fora de Catalunya (Euskadi, Galícia, Maurici, Suïssa), tant en àmbits educatius com cívics i socials. El CPNL d'Osona la va fer durant uns quants anys i va arribar a tenir 20.000 participants.

L'èxit de la Gimcana ens va fer veure que el joc era una bona manera de fer arribar el coneixement de la diversitat lingüística i al llarg dels anys hem desenvolupat altres jocs, com ara *Els països dels catalans*, un joc de taula que consisteix a identificar els 100 països amb població més nombrosa a Catalunya basant-se en pistes lingüístiques. També *El joc de la diversitat lingüística*, que va ser una de les activitats de Linguamon-Casa de les Llengües i *El joc de l'Arp i la ruta del Molí de Fòrnols*, un joc fet en col·laboració amb una casa rural que oferia estades de cap de setmana als guanyadors. Actualment tenim en xarxa el joc *Què saps de les llengües del món?*, que vam dissenyar per a la Jornada de la Ciència a la Universitat de Barcelona i que el primer dia va tenir més de 800 participants. Actualment ja ha tingut més de 12.000 jugadors amb una mitjana de 13 partides per jugador.

A més a més dels jocs, les exposicions han estat una altra activitat que ens ha permès divulgar coneixements sobre la diversitat lingüística. N'hem fet quatre de pròpies i hem col·laborat en cinc més. Entre les pròpies, la primera va ser *Les llengües a Catalunya* (2005). En aquesta exposició vam partir de les llengües que havíem inventariat fins a aquell moment i, a més de donar-les a conèixer, intentàvem explicar com ens beneficia la diversitat. De quina manera les visions alternatives de la realitat ajuden a configurar societats més permeables i creatives. En col·laboració amb el GALI de la UdG, vam mostrar les diferents categoritzacions de les parts del cos humà i com això pot repercutir en la intercomprensió metge-pacient. També vam mostrar diferents configuracions de sistemes numerals que permetien veure com un mateix fet —les quantitats són les mateixes— es pot categoritzar de maneres molt diferents. En la realització de l'exposició ens vam adonar que, per comptar del 6 al 9, hi havia fins a una dotzena de combinacions diferents. Finalment, vam dedicar una part a mostrar estratègies per a la convivència. Accions que s'estaven fent per gestionar l'acollida de persones d'arreu del món amb tantes llengües diferents. Aquesta exposició va itinerar durant uns anys fins que la vam substituir per la de *Les llengües del catalans*.

L'Institut Ramon Llull ens va encarregar una exposició sobre les estratègies d'acollida per portar-la a Alemanya. L'exposició *Koexistenzstrategien in mehrsprachigen Kataloniens* es va poder veure en divuit universitats alemanyes i es va acompanyar d'una jornada a la Universitat d'Hamburg i de conferències a les universitats de Freiburg, Colònia, Heidelberg i Saarbrücken, entre d'altres.

L'exposició *Les llengües dels catalans*, la vam fer per actualitzar i substituir *Les llengües a Catalunya*, que ja feia quatre anys que itinerava. Va acabar el seu recorregut a la Universitat de Perpinyà després d'haver-la portat a molts centres cívics d'arreu del país i també a presons. Ara encara la demanen molts instituts en format digital. Per a aquesta exposició vam elaborar un mapa, que després han fet servir diverses institucions, on situàvem les llengües dels catalans al lloc del món d'on eren originàries. És un mapa que explica moltes coses, des dels llocs d'origen de molts catalans fins als llocs on es preservava més la diversitat lingüística. A més del mapa i la informació sobre les llengües que es troben en el primer mòdul, hi ha cinc mòduls més amb informacions diverses. El segon mòdul duu el títol «Diversitat de llengües, diversitat d'escriptures» i s'hi explica el funcionament dels diferents sistemes d'escriptura. El tercer mòdul, «Els noms de les persones», explica diferents aspectes d'antroponímia, sobretot l'origen dels noms per mostrar que, fins i tot en aquell element lingüístic que ens és més proper, hi trobem una gran diversitat de llengües.¹ A més a més, explica una característica lingüística com el to en xinès. A partir de les dades de l'Idescat que aportaven informació sobre els noms més freqüents dels catalans d'origen xinès (Ying per a dones i Wei per a homes), vam constatar que el que suposàvem que era un únic nom —i, per tant, el més posat— eren en realitat set noms diferents. El quart mòdul, «Les noves famílies», proposa la comparació dels termes de parentiu del català amb els d'altres llengües. En aquest cas, vam triar les llen-

1. Una de les activitats que fem quan anem a centres de primària i secundària és explicar els orígens dels noms dels alumnes. En grups classe no és gens estrany trobar noms amb 10-12 orígens lingüístics diferents.

gües dels catalans amb més parlants: romanès, panjabi, wòlof, mandarí i amazic. Aquest mòdul permet copsar també què és la categorització, perquè el mateix tipus de relació familiar es pot categoritzar de maneres molt diferents. El cinquè mòdul, «Contactes», mostra la gran quantitat de paraules d'arreu del món que fem servir en la nostra vida quotidiana. Els exemples triats són les peces de roba² i també aliments. Mitjançant una carta de restaurant podem identificar termes alimentaris que venen de més de trenta llengües.³ Finalment, el sisè mòdul, «Relacions», mostra l'ordre que ocupen les llengües segons el nombre de parlants per fer veure que, quan s'apela al nombre de parlants per justificar suposats avantatges —ja siguin de possibilitats d'interlocució, de creació literària o d'altres—, no es té en compte que llengües que desconeixem poden tenir molts més parlants que les nostres.

Per commemorar el 30è aniversari, l'any 2022 el GELA va organitzar una exposició per donar a conèixer la creació literària a l'Àfrica. La vam inaugurar a la Universitat de Barcelona i posteriorment la Xarxa Vives la va portar a les seves universitats. *Escriptors africans* és una mostra de més de 200 autors de 40 països africans que escriuen en més de 50 llengües. L'exposició té dos objectius implícits: donar a conèixer els autors al públic en general i mostrar als afrodescendents la creació literària dels seus països d'origen. La intenció és que qualsevol persona que entri a veure l'exposició en surti almenys amb tres idees: hi ha escriptors africans, expliquen històries interessants i la literatura africana s'escriu en moltes llengües. A partir d'aquí, el visitant hi pot fer moltes lectures alternatives i també complementàries. De cada autor hem inclòs una nota biogràfica, un fragment de l'obra i una anècdota com a forma d'apropar aquests escriptors als lectors. A més a més, hem tingut en compte els que tenen obres traduïdes al català i/o al castellà per mostrar també que les editorials han fet un esforç considerable per donar-los a conèixer.

A banda de les exposicions de creació pròpia, el GELA ha col·laborat en exposicions de diversos organismes. La primera, *Les llengües, un gran tresor*, la vam fer els anys noranta en col·laboració amb el Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i Nacionals (CIEMEN). Vam participar també en l'exposició *Veus-Voces-Voces* del Fòrum de les Cultures Barcelona 2004. Amb l'Estudi Ramon Folch vam col·laborar en l'exposició *Barcelona sensacions* i també amb el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) en l'exposició *Barcelona, Palma, València*. També ens van encarregar la part de diversitat lingüística de l'exposició *Brains* de CosmoCaixa.

Des de 2014, el GELA publica cada mes un article al diari digital *Vilaweb*. Aquests articles, de temes lingüístics diversos, es refereixen sovint a les llengües de signes. Una tasca que pensem que és imprescindible, primer tenint en compte que considerem la llengua de signes catalana (LSC) com una llengua amenaçada, però també per combatre la tradició oralista exloent de la majoria de les nostres institucions. Després que la lingüística hagi explicat a bastament que les llengües de signes son llengües naturals (com les audiorals) i que l'única diferència és que no utilitzen el canal vocal-auditiv, és in-

2. Alguns dels exemples triats són: *barnús* (àrab), *anorac* (inuktitut), *pijama* (hindi), *ponxo* (tehuélche), *parca* (aleuta), *samarreta* (basc), *camisa* (celta), *pantaló* (francès), etc.

3. Alguns dels exemples triats són *kiwi* (maori), *xocolata* (nahua), *patata* (quítxua), *espinacs* (persa), *mango* (tàmil), *iogurt* (turc), etc.

comprensible la quantitat de malentesos i prejudicis que hi ha a l'entorn d'aquestes llengües.

Entre les tasques de divulgació, també podem comptar les conferències i cicles de conferències, així com jornades adreçades al públic en general. Val a dir que el GELA té un bon nombre de seguidors molt actius que participen regularment en les activitats que organitzem. És just reconèixer que si existim és en bona part gràcies a ells, que sempre ens han recolzat.

FORMACIÓ

La formació ha estat un dels objectius implícits en les tasques del GELA. Tal com diem en els nostres objectius fundacionals, volem promoure el coneixement i la recerca de llengües sense tradició en el nostre àmbit acadèmic. Això vol dir que també havíem de crear aquesta tradició.

Amb aquest objectiu, a banda de la formació d'investigadors, també hem participat en nombrosos cursos per a mestres i professors. Hem fet cursos a l'Escola d'Estiu Jaume Miret de Lleida, Universitat d'Estiu Ramon Llull a Igualada i Barcelona, Els Juliolis de la UB, Rosa Sensat, i hem participat en un gran nombre de jornades organitzades pel Departament d'Educació. També hem fet cursos d'estiu a les universitats de Santiago de Compostela, Salamanca i el País Basc, i hem fet sessions de formació per a docents en un bon nombre d'instituts i centres de primària. També hem col·laborat en nombroses ocasions amb el Consorci per a la Normalització Lingüística tant en la formació de professors com en xerrades per a alumnes.

Durant els anys que va existir Linguamon-Casa de les Llengües vam elaborar una base de dades de les llengües del món. Aquell projecte va quedar interromput per la crisi i per la mateixa desaparició de la institució, però va deixar un gran volum d'informació que va gestionar la Direcció General de Política Lingüística. Aquests materials constitueixen la primera referència que s'ha fet en català a moltes d'aquestes llengües.

COOPERACIÓ

El GELA ha col·laborat també amb diverses comunitats i ha contribuït a l'edició de llibres en llengües amenaçades. Fruit d'aquesta cooperació són el primer llibre publicat en nuosu (una llengua del sud de la Xina), el primer diccionari bilingüe en dues llengües ameríndies (quitxua-andoà), i el primer llibre monolingüe publicat en wichí. També ha contribuït a la publicació de llibres en nahua i maia (en col·laboració amb el CIESAS de Mèxic), en mayangna de Nicaragua, en qom de l'Argentina, en sia pedee d'Equador i el shiwilu de Perú, entre d'altres.

PREMIS

El GELA ha convocat també diversos premis, com ara el d'autobiografies lingüístiques, un premi internacional que van guanyar autors de Barcelona, Girona, Trieste, París, Nairobi, Argentina i els Estats Units.⁴

Després de diverses edicions del premi d'autobiografies lingüístiques, les darreres en col·laboració amb la Xarxa Vives d'Universitats, vam creure que era imprescindible promoure l'ús del català a les xarxes i vam substituir el premi per un a creadors de continguts audiovisuals en català, occità i LSC. El gran nombre de candidats en les dues edicions que hem celebrat fins ara fa evident que hi ha producció en català i en LSC prou bona com per contribuir a la seva difusió.

CLOENDA

En aquest apunt sobre la història del GELA hem omès els noms dels seus membres. Segur que ens hem deixat moltes altres coses però, en el cas dels membres, seria impossible recordar-los tots. Possiblement el tret més singular és que el GELA va ser creat per un grup d'alumnes i una professora. Una professora que anava bastant a les palpentes en qüestions d'organització, finançament i relacions públiques. En ser un grup format per estudiants, es fa difícil enumerar tots els qui al llarg dels anys n'han format part en algun moment. Alguns es dediquen a qüestions molt allunyades de la recerca, d'altres es dediquen a l'ensenyament i d'altres, bastants, són professors en universitats de diferents països i també d'aquí.

El que és important és remarcar que, tot i haver anat sempre amb una sabata i una espadanya, hem arribat fins aquí. Trenta anys d'activitats que han fet que la Universitat de Barcelona tingui un lloc en l'estudi de llengües amenaçades. Tal com hem explicat al començament, vam néixer el mateix any que els estudis de substitució lingüística prenen consistència i ja formaven en si mateixos una branca de la lingüística. L'eclosió d'aquesta branca es va produir amb el tombant de mil·lenni i el GELA ja hi era.

Volem agrair a tots els col·legues la generositat amb què ens han acollit sempre. Gràcies a ells i gràcies a tots els qui han participat en les nostres activitats hem pogut celebrar el nostre trentè aniversari. Si és difícil recordar tots els membres del GELA, encara ho és més recordar tots els que hi han estat sempre. Els estem profundament agraïts.

Finalment, sí que mencionarem dos noms, Michael Prosser van der Riet i Eva Monrós. Ambdós van morir prematurament i encara en plorem l'absència. Però també és cert que la seva pèrdua ens va unir molt com a grup i, en tots els anys que fa que hi som, reconeixem que, si hi som, també és perquè és la nostra manera de fer-los viure.

4. Trobareu tots els treballs premiats a <<http://www.gela.cat/doku.php?id=autobiografies>>.